

Наші діточі табори у фото / Gyermektáboraink képekben

*Табор на Балатонові
Balatoni tábor*

*Табор Комловшкы
Komlóska tábor*

*Табор Шайовпалфолы
Sajóráfalai tábor*

РУСИНСЬКИЙ RUSZIN VILÁG SVIT

ročnik XXIII. číslo 173., май-юнїй
XXIII. évfolyam 173. szám május-júnıus 2025.

*Русинськє націоналнє сятє
Ruszin Nemzeti Ünneр*

Пуд опіков ангелув *Русинське Національне Сято* *Будапешт 24.05.2025.*

У час революції пуд веденём Великого князя Ференца Раковця II. войкы из пудкарпатських сел прикапчали ся ку його войскови пуд веденём Томаша Есе у Бергсасі 22. мая 1703. рока. На йсе памнятавуть Русины Мадярщины, колы каждый рук тримлють Русинське національне сято близь ку суй дагї.

Сего рока праздновали сьме вызначну подїю у Будапешті. За традицієв сято зачали сьме Службов Божов, молили сьме ся у імпозантнуй церкві Сятого Михаїла, у 13. районові Будапешта.

Лавкы церкви наповнили богобоязні гостї, представителї русинських самосправовань нашуй отцюзнини.

Путовали автобусами из жупох Боршод-Абов-Земплин, Саболч-Сатмар-Берег, Гайду-Бігор, Гевеш, Дёвр-Мошон-Шопрон, Фейер, Пешт и из столицї.

У прелестнуй церьковли, котру осятили 1930. рока на честь Богородиці, співали сьме гімн Акафіс. Было душевно слухати прибувших из вшеляких сегелетув державы, котрі співали гімны на своїх унікальных інтонаціях и діалектах. Наперек ружностям нашї співы летїли ги побідоносні гімны ку ангелам на алтарєви и ку Богородиці, просячы опіку. У молитвах просили сьме и повчанську слызачу Богородицю, пак у честь небесных співали сьме стїхїри на Великдень и цілювали сьме хрест. Тримав службу парох из Кішпешта Йожеф Зуро мл.

Была велика радість и честь про нас, же на службі были притомні Др. Каталін Сілі, головный радник премер-міністра, бывший председател Парламента Мадярщины, Др. Золтан Фюрїеш, заміститель держсекретаря Держсекретарїата канцеларїї премер-міністра за вопросы релїгїйных и національных капчань – їм велмы ся любило співаня сполности „едным голосом и сердцём”. Притомні были также Віра Гїріц, посланик Русинув у Парламентї Мадярщины и Віктор Крамаренко, председател Вседержавного Русинського Само-справованя.

Културна програма была організована у Културном центрові имени Йожефа Атілы. По мадарськум и русинськум гімнох ушыткых привїтствовав бесїдов и отворив сято Віктор Крамаренко, председател ВРС.

У бесїдї Др. Каталїна Сілі меже иншым повідала за історичное капчаня Русинув и Мадярув, за легенду як Господь повїв Мадярам и Русинам: мусай вам жыти доведна - Мадяр дає Русину хліб, абы не голодовав, а Русин дає Мадярови дрыва, абы

не мерзнув. Мадярщина признає русинську націоналну меншыну, наша честь и повинность сокотити и передавати русинські традиції, язык слїдувучым генераціям.

Др. Золтан Фюрїеш у своуй бесїдї найперше передав поздравленя од замістителя міністера, державного секретаря Мікловша Шолтейса, главного патрона Русинського Національного Сята, пак покращовав: „Cum Deo pro Patria et Libertate! - З Богом за отцюзнину и слободу! Се був клик Великого князя Ференца Раковця II. людям, котрі бороли ся за слободу. Сї слова дїйні и теперь, ибо не можеме жыти и робити без Бога и не можеме служыти отцюзнинї самї, без наших національных меншын...”

По бесїдох депутатова Русинського самосправованя Шайовпалфолы Жужї Токач передали заслужену великов работов Премїю Антонїя Годинкы, медалїю и діплому.

За сым выступив з прекраснов програмов русинський фолклорный ансамбл „Хемлон” из Гуменного (Словакія), пак шором фуршета стрїтили сьме ся з цїмборами и братськыма сполностями.

На кунцєви сята проспівали сьме „Вручанїє”.

Было добрі зясь быти доведна. Чекаєме слїдувучое радостное сято стрїчы на Русинськум отпустови.

Боже, благослови наш народ!

Главный патрон Русинського Національного Сята:
Мікловш Шолтейс заміститель міністера,
державный секретарь Держсекретарїата
канцеларїї премер-міністра за вопросы
релїгїйных и національных капчань

Патрон Русинського Національного Сята:
Віра Гїріц, Посланик Русинув у Парламентї
Мадярщины

Сято пудпоровав Фонд Габора Бетлена
Нумер гранта: NKUL-KP-1-2025/3-000206

*Янош Мигаль Соноцькый, Віктор Гїріц
Товмачив: Віктор Гїріц*

Жужа Токач

Родила ся 17. октовбра 1990. рока у Мішколці, діточі рокы провела у Шайовпалфолі, у традиційнуй русинській околности. Бываня меже старшов генераційев у грекокатолицькуй сполности сформовало у нуй орієнтацію на русинську національність и грекокатолицьку церьковну общность.

По сконченю реформатськуй гімназії имени Йожефа Лева у Мішколці, она продовжає своє вошколованя у педагогічному коледжови имени Кароля Естергазі у Егері, де дустала спеціальность тренера по фізкультурі, а дале — фахмана по організації геверованя и розволя здоровництва. Она є учителём фізкультуры и честованым членом баптистськуй вошколовуй іністітуції „Уд-опертї двері Еделейня”.

У своєм руднум селі Шайовпалфолі она служыла обывателям поселеня у містнуй власти и представителя меншыны. Жужа Токач є пудпресідателём містного Русинського національного самосправованя.

Жужа - ключова фігура у представницькум органі меншыинства, не лем создатель ідей, айбо и руководитель проекту. Она робить на благо сполности и росшыряє кругозор членув общины, організовувучы вшылякї програмы.

Жужа активно зучастнилася у сотвореню и проектуваню русинськуй хыжі-музея у Шайовпалфолі, а также у аутентичнум і зарядженю. Про розвуй сполности она зачала програму „Шайовпалфоловськое забитя свині”.

Як педагог Жужа організовує літні лагерьы, регіональні и національні познавателні програмы про діти, бывавучых у селі, а як представитель етничнуй меншыны організує паломництва и міроприятя, про спознаваня цінностей про старшых.

Церква у Шайовпалфолі є містом паломництва, и она рахує єднов из своїх місіонарських завданок учинити ї познату за гатарами нашуй державы.

Ірина Сюч-Ворінка

лауреат Премії Pro Cultura Minoritatum Hungariae 2025.

Премії Pro Cultura Minoritatum Hungariae 2025. передали 21-го мая у Болгарськум домі культуры на сяточнум міроприятєві Мікловш Шолтейс, заміститель міністера, держсекретарь офіса премьер-міністра по конфесійным и національным капчаням и Др. Золтан Фюрйеш, заміститель держсекретаря канцеларії премьер-міністра по конфесійным и національным капчаням. Сєго рока за визначну діяльність у интересох русинськуй общности преміантом нашуй сполности стала Ірина Сюч-Ворінка, научный секретарь Русинського научного інстітута имени Антонія Годинкы.

Ірина Сюч-Ворінка родила ся у селі Батєво, на Пудкарпатю у дваязычнуй фамілії: мати – Мадярка, отець – Русин. Уже у діточі рокы у фамілії важным было захраненя русинськуй и мадярськуй культуры. Діплону філолога дустала у Берегсасі, у Пудкарпатськум мадярськум інстітуті имени Ференца Раковція II. 2014-го рока перестяговала ся у Мадярщину, де у 2015-м році зачала робити у Русинськум

выскупнум інстітуті у Сарваші и активно зучастнилася у діяльности Вседержаного Русинського Самосправованя. По перестяжанованєві Русинського научного інстітута имени Антонія Годинкы до Будапешта

Ірина робила научным сотрудником інстітута и секретарём редакції сосполнуй інформаційнуй новинкы „Русинський Світ”. Меже 2019-2024. роками штудовала русинський и мадярський язык и літературу у Інстітуті русинського языка и культуры Пряшовського універзітета. Паралельно из штудованєм продовжала роботу у інстітуті и зучастнилася у комісії національных меншыновых експертув, вела изглядователну роботу, искапчану из жывотом и діяльністєв академика Антонія Годинкы, держала лекції на конференціях.

2020 -го рока Ірину вубрали пресідателём русинськуй атестаційнуй экзаменаційнуй комісії Націоналнуй меншыновуй комісії школованя. Єднов из майважных своїх задач держыть познаваня молодежов русинського коріня, традицій и культуры.

Фестивал „Барка”

У кварталі Барток, коло Бездонного озера вже третій раз організували фестиваль 13 національних меншин XI. району Будапешта „Барка”. Сьом сесь район прикапчав ся ку похвалнуй тенденції показовати людем національні меншыны Мадярщины з котрыма они жыють. У наш час меншынова політика капчать ся з „совістным” маркетингом: подля презентованя меншын служыти забавов про публику. На сьом фестивалі было 35 програм на цілый день также про діти, а програмы на сцені організатори шіковно составили так, же люде из національных меншыновых сполностюв выступали не за шором, а мішано. Замітно было, же выступленя представителюв національных меншын позерали не лем національности.

Наша програма была богата и за сокташом файна. Першыма выступили Анна и Марія Бан доведна з братиком Якубом Дулишкович-Соноцькым. Они співали наші облюбені русинські співанкы, а мелодію, як ся выяснило пак, всеславянськуй співанкы „Там десь далеко” пуднійше многі фітїкали вадь наспівовали, и не лем Русины.

Слідуючое русинськое выступленя было Національного вокального ансамбля Комловшкы, лавреата Премії Антонія Годинкы. Они прекрасно співали містні русинські и мадярські старі, традиційні співанкы, котрі они зберавуть вже много рокув. Хороненя традицій має велику ролю у Комловшці – наприклад, каждый раз на луці Пасіка організовувуть сято Стріченя Яри распалёванём огня, на котрум зучастнюють ся вшыткі генерації села и Русины з околных поселень.

Професіональным выступленём слідовав фолк-

лорный ансамбль „Русины”, котрый основала почывша в Бозі Ольга Сілцер-Ликович, предсідатель Общества русинськуй культуры. Продовжать руководити ансамблём і донька Александра – она на такому же высокому уровню и из фаховством хоронить и передає дале наші співанкы и танці, т. е. культуру. Майстерські и динамічні танці, файні співанкы, родна музыка, шатя любили ся людем и были достойныма споминками за Олгу.

Русинська програма закончила ся на сцені айбо продовжала ся у русинськом шатрови. Ведуча бібліотеки Русинув Мадярщины имени Іштвана Удварія Ілдіко Надош-Полянскіне на выставці выдань бібліотеки повідала за їх цінность и цілю многим гостюм. Коло неї предсідатель Столичного русинського самосправованя Евеліна Скіба вела рукоділні занятя на зачатку про діти, айбо потом родителі также начали ся інтересовати. Наконєць у „русинськуй майстерні” ремесловали и малі, и великі.

Дякувучы предсідателю Русинського самосправованя Уйбуды Петрови Гладинцю и його жоні Кароліні, а также депутатам офіціална русинська програма закончила ся дегустацієв кнедликув из брынзов, а членув Національного вокального ансамбля Комловшкы Віра Гіріц, посланик Русинув у Парламенті Мадярщины и Віктор Крамаренко, предсідатель Вседержавного Русинського Самосправованя покликвали на обід и на ексурзію у Парламент.

Дякуєме вшыткым за організацію и притомность.

Віктор Гіріц

Табор про діти у Балатонфёлдварови пуд руководством Бібліотеки Русинув Мадярщины имени Іштвана Удварія

Уже не в первый раз Бібліотека Русинув Мадярщины им. Іштвана Удварія тримле табор про русинські діти. Послідній раз дустали сьме грант у 2021 році. Товды діточкы из відика навщивили столицю и мали можность познакомити ся из її памятовіщами. Сього рока напротив, будапештянські діточкы одпочили на берегови Балатона. Се про них было поправді файным зачатком літніх

вакацій. Што годно быти ліпше од свіжого воздуха, пестливого сонечка, теплої воды и повнуй безжурности? А ищи каждоденні інтересні програмы, уроки рукоділства, бавкы и многое другое. Иппен сяким виділи и снажыли ся оживотворити сьогоручный табор його ведуча, директор БРМІУ, Ілдіка Надош Поланскіне и і сопрацовниця Анастасія Тіводор.

Бібліотечний табор про захраненя языка, сохташув и културы у Балатонфёлдварі зачав ся 23. юнія и держав пять днюв. Каждый день быв распланованым и таив у собі много интересного и познавного. Первый день табора як усе май-чеканый! Треба ся заквартилёвати, спознати ся из иншыма участниками табора и його ведучыма, распозерати салаш и можности круг себе. Перві знакомства часто ищи несмілі, айбо такі інтригувучі! Передсмакованя будучных переживань бізувно не дає покуй ани єднуй дітині! Ищи сперед обіда зачали исхожовати ся таборувучі діти. Позад квартилёваня, уже спознаті меже собов, у веселум дусі рушыли обідати. Файно ся наівшы, нико не годен був ся издержати од купаня у озері. На правду, сесе ушыткі чекали майбулш! Дуже файно ся упало ушыткым плаваня уєдно и раз-два споїло таборувучых у єдну сполность. У бавках на воді час утік дуже скоро, а уже позад вечері ладило ся сяточное одкрытя нашого табора. Изобрали сьме ся доведна ушыткі у авлі готела, де привітственнов бесідов отворив сёгоручный табор голова Русинського Вседержавного Самосправованя Віктор Крамаренко. Вун попривітствовав діточок, повинчовав їм файного літованя и подаровав на память за табор хосенный подарок – шимлийдкы из русинськов сімболиков. Далє слово перебрала ведуча и організаторка табора Ілдіка Надош Поланскіне, котра повідала дітjom, што їх чекать у ближші дни. Отвореня табора скончило ся співом русинських співанок, котрі исповнили Александра и Анастазія Тіводор пуд акомпаніамент піанішты-віртуозы Яноша Бачі. У сесь час зацарила выокремлено єдинителна атмосфера – співали од малого до велика такі рудні ушыткым, наші знамі співанкы. Мож повісти, же отвореня табора плавно перейшло у умілський вечур, котрый не хотіло ся скончити...

Рано каждого дня у таборі зачиначо ся из руханкы на свіжум воздусі на берегови Балатона. Далє ушыткі ишли на ранюшню курту молитву на церькувно-славянськым языкови, котру держала дітjom Анастазія Тіводор. По сюм нас уже чекав фрыштик, а далє и зясь купаня, барніня и бавкы на шtrandі. Позад сякого файного зачатка дня и сытного обіда, діточок уже чекав первый урок рукоділя, а ишпен выготовеня бабовок из ниток, котрый тримала Евеліна Скіба, голова Столичного русинського національного самосправованя. Дуже дякуєме юй за таку файну науку – ушыткым было дуже интересно саморучно учинити свою бабовку. По дорозі на плажу навщивили сьме лавицю из памятнов таблочков Штумпф Бенедек Андраша, котрый є добрі знамый у русинськуй сполности. За нёго самого и дідузнину його книжок у нашуй бібліотеці дітjom повідала Ілдіка Надош Поланскіне. Пак изясь забавкы на воді и вечур занятя у майстерськуй хыжі каждому на дяку: ко малёвав, ко розмалёвовав, ко ліпив фігуркы из пластелина вадь фарбив – головное, што ушыткі найшли себе у якуись умілськуй роботі. Третій день діти чекали из

особов радостёв. Уже знали, што позад фрыштика рушаєме у Тихонь на кораблёви. Про многих йсе было первое кораблёвое плаваня по Балатонові. Ушыткі зайняли полюбивші ся їм міста и зачаровано распозіровали круг себе ушытку путь. На обратном путёви учинили сьме много фото и ділили сьме ся перєтями, котрі набізувно избогатять поклад памяток грядущого літа. Друга половка дня чекала нас из теплыма габами и пражливым сонечком на шtrandі. А меже купанём Лея Солнокі избрала діти на занятя по росфарблёваню каміня, котрое позберали сьме такой там на берегови. Раз файно сьме го помыли и просушыли на сонцю, пак фарбили сьме фон и контуры будучного малюнка, а далє росфарбововали и зясь сушыли на сонцю. „Веселі” камінчата прикрасили выставку діточых умілських робут у майстерськуй хыжі. На четвертый день мали сьме у програмі навщиву містнуй бібліотеки, айбо, богужаль, позад літнёго роспорядка роботы бібліотеки не было можности йсе учинити. Завто пообзерали сьме містный католицький храм, де каждый тихо помолив ся за свої требности. Ищи мали сьме час на шейталованя у тихум зеленум паркови, мало распозерали містность и покушали майфіномну змерзлину Балатонфёлдвара. А намісто навщивы бібліотеки, як вернули сьме ся у готел, Ілдіка Надош Поланскіне повідала и поуказовала дітjom интересні книжкы за Русинув и русинство, а также за роботу и неоцінимый вклад у русиністику професора Іштвана Удварія, имня котрого гордо носить Бібліотека Русинув Мадярщины. По обіді Лея Солнокі и і умілський урок зобрав нас зясь у майстерськуй. На сесь раз она учила діти выготовляти мягкі стрепехаті лопточкы (пон-поны), а майточно ключниці у формі медведика, котрого масме на нашум гербі. А позад сёго уже чекать Балатон! Из тяжков душов зачиначи сьме послідній день табора, ибо уже знали сьме, што скоро треба ся прощати. Помали, нехотя ушыткі пакувуть куфры, ищи на послідок бавлять даякі бавкы, гибы хотіли мало навперед набавити ся и назберати ищи даякых переживань. Послідній умілський урок по выготовеню браслетув из бісерув тримле дітям Анастазія Тіводор. А пак прощальное купаня у Балатоні.

Дому ушыткі рушаєме из ташками повныма майстрованок и сердцями повныма милых споминок. За сесь куртый час многоє научили сьме ся уєдно, многоє освіжыли у нашуй памяти, многоє припомнили, што даколы чули од родичув вадь виділи у бабчинум дворі. Набізувно, єдинокаждый понюс из собов выдсї и захранити надалє частичку дачого такого сокровеного, любого сердцю, своего, такого рудного, што не мож обяснити, лем почувствовати...

Анастазія Тіводор

Нумер гранта: NТАВ-КР-1-2025/1-000348

Русинський табор

материнського язика, захраненя традицій и духовного жывота у Шайовпалфолі

пуд організації Общества Русинув/Рутенув Мадярщины (ОРМ)

У неділю 22. юнія у Шайовпалфолі у хыжі паломникув начав ся табор про 17 діти, гев путовали из Башкова, Мішколца, Шайоввамоша, Сікова, были и містні. По салашованю діти знакомили ся, пак заняли ся бавками про цімборованя. По вечері рушыли сьме на нучну екскурзію ку крестови на горі меже Шайовпалфолов и Сіковом, што виділо ся тяжкым, бо то 8-10 км, айбо вуйти на верх была велика радость. Ити долу было ищи веселіше, бо вже потемніло и мусіли сьме світити вілоньками. Вшытко было инакшое, также и тварі діти. Стигли сьме назад у 11 годин вечура.

На слідувучый день у Шайовпалфолі табораші зучастнили ся на благовіннум обряді вошколашув урокув релігії. На Сятуй Службі на честь благовінного дня бесіду дітнум потримав єпископ Атанас Орос. За сым був квіз на тему сятого рока паломникув надії 2025. и спортивні перемаганя на надувнуй трасі Егзатран. Наші діти дали имня своєю групі „Послідники Теодора Ромжы” и досягли 2. місто меже 20 групами. По обіді на дворі Русинській хыжі-музея діти знакомили ся з історієв містных Русинув, спортовали, много бавили ся и пекли солонину. Верх сего збирали лічничі травы, котрі складовали у малі полотняні жачковику.

На третій день діти участвовали у Сендрові на Службі у честь Сятого Йоана Хрестителя, де были мініштрантами, служыли при алтарєви, канторовали, зберали грошові даянія. На кунцєви Службы отець Янош Соноцький посятив приготовлені позавчера жачковику з лічничыма травами. По путєви у Агтелек остановили сьме ся у Сінпетрі, де побзєрали сьме майвелику книгу у світі и навщивили сьме музей Гуттенберга. У яскынї Агтелека мали сьме туру середной тяжкости довгу пувдруга години. Дітнум велмы полюбили ся тайні скарбы, зрілище и само собов прохладный воздух. Путувучы дому, навщивили сьме фарму сомарув, де їх было 130, майменшы мав лем еден місяць. Діти привезли їм яблока, кормили, гладили милых звіркув. Зустаті яблока поїли сьме на путєви дому. Вечур у паломницькуй хыжі таборашув чекала гостина з піззов и ги все, бавкы.

У четвертый день путовали сьме у Еделейнь. Там познакомили сьме ся з містныма Русинами, пак пуйшли сьме у Еделейнську общеобразовательну грекокатолицьку школу имени Сятого Мікловша. Ту чекали діти спротованя и сурпріз: алпінізмна стїна, котра дітнум велмы полюбила ся, сегвей, што

было фест веселое, и баскетбол про одпочинок. За сым пудняли сьме ся на турню на горі Часта, уткі одопер ся файный вид, пак спустили сьме ся у Баню-музей, де было дуже интересно и прохладно. Пуд конець екскурзії у Еделейню їли сьме змерзлину. Дома діти ищи бавили ся бавкы про цімборство, пак вшыткі дуже скоро заспали.

Пятыи день провели сьме у Шайовпалфолі. Пуйшли сьме на игровище, де нас чекав балонный фотбал и много сміха, бавкы. Удну балона было дуже тепло, зато вшыткым была приемле студена вода из уличного крана. За сым вернули сьме ся ку хыжі, де слідовала церемонія закрытя табора и празднованя дня роженя. Прийшли и гості: Віра Гіріц, посланик Русинув у Парламенті Мадярщины, и Віктор Крамаренко, предсідатель Вседержавного Русинського Самосправованя, мер Золтан Фекете, предсідателі многих русинських самосправовань, депутаты містного русинського самосправованя.

На малуй праздничнуй церемонії закрытя табора діти співали вивчені у таборі русинські співанкы, пак каждый табораш повідав за свої любимі доимы из табора. Віра Гіріц, Віктор Крамаренко, Янош Кожнянський и ведуча табора Марія Соноцька передали каждому таборашови и главному помочникови Вікторови Дулишковичу подарок: чоколаду, червені шимлейдкы из русинськым гербом и малый жачкув з лічничыма травами. А праздновали день роженя Яноша Кожнянського, нашого Кожія, предсідателя ОРМ и Русинського самосправованя Шарошпотока, котрому сповнило ся 80 рокув.

У послідній таборовый день путовали сьме у Мішколцтаполцу на штранд Еліпсіум, де діти одпочили од тяжкостюв и споминали файні події табора, поділили ся доимами.

Дякуєме організаторам, помучникам, пудпоровачам и участникам за сесь значный табор.

Марія Соноцькі

Нумер гранта: НТАВ-КР-1-2025/1-000008.

Юбілей Яноша Кожнянського

Красный юбілей праздує Янош Кожнянський, предсідатель Шарошпотокського РНС и Общества Русинув/Рутенув Мадярщины, депутат Собора ВРС, визнамна личность русиньскуй общины родив ся 2. юнія 1945. рока у Бересасі на Пудкарпатю у фамілії банського технолога и акушерки. 1960-го рока, по перестяганю до Мадярщины, Янош продовжовав штудувати на одділі фінансув Нїредьгазського економічного інститута имени Іштвана Сейченія у Шарошпотокови, котрый скончив 1964-го рока. Меже 1970-1980 роками робив референтом Боршод-Абов-Земплинськуй областнуй адміністрації банка ОТП, пак меже 1980-1995. роками був предсідателём Шпорувнуй ассоціації Шарошпотока и округа.

Янош Кожнянський од 1998. до 2002. рока був замістителём предсідателя Вседержавного Русиньского Меншынового Самоправованя, меже 2002-2006. роками замістителём

предсідателя по вопросам окружной інтеграції Вседержавного Русиньского Меншынового Самоправованя, од 2006. до 2010. рока предсідателём ревізійнуй комісії Собора Вседержавного Русиньского Самоправованя, меже 2010-2014. роками замістителём предсідателя Вседержавного Русиньского Самоправованя, меже 2014-2019. и 2019-2024. роками предсідателём ревізійнуй комісії Собора Вседержавного Русиньского Самоправованя.

Общество Русинув/Рутенув Мадярщины основали 1993. рока. У 2009-м році організація модіфіковала свуй статут и выбрала Яноша Кожнянського предсідателём. Пуд нарумным, обдуманым и рішительным руководством Яноша ОРМ уже довгий час виділяє ся меже мадярських цивільных організацій своєв організованостєв, единством, цілєнаправленым будованєм будучности.

На многая и благая літа!

Марія Ортугай

Красный юбілей сяткує Марія Ортугай, літератор, писатель, редактор, бывший предсідатель Колектива властителюв телевизійнуй компанії Дуна, фонда Гунгарія ТВ. Из сеї нагоды у резиденції Пудкарпатського Общества Вседержавное общество русиньскуй інтелігенції имени Антонія Годинки, Національні русиньскі само-

справованя Терейзвароша, Обуда-Бейкашмедер, Ваца и Пудкарпатського Общества організували сяточний вечур, де многочиселна публика учула выступлення, котрі дали високу оцінку многоручнуй діяльності Марії у интересох русиньскуй сполности и грекоталицькуй віры. За минувший період Марія написала 7 книг и шор статей, выступала на

коференціях, отворяла выставки. На сьом наголосив Др. Степан Лявинец, предсідатель Світовуй Рады Русинув, передавучи юбілантці сяточну грамоту ВРР. (Художнєе оформлення нашого знамого умільця Андрія Манайла.)

Гратулуєме из нагоды юбілея! На многая и благая літ!

Мамо моя, не оплакуй синув своїх!

Наша редакція публікацій частини із автобіографічної повісті „Мамо моя, не оплакуй синув своїх!” чествує багаторічну діяльність Марії Ортутай.

Цілий, проведений у Ніредьгазі день, був повний тайни. Рушали сьме на мадярський відик сятковати Сілвестер и день уродин мого молодшого брата Йенёва. Уже у Будапешті согласовали сьме, у котрум готелу будеме сятковати Сілвестер, природно у веселуй, немешьській сполности, уедно із знакомыма и цімборами. Майпервое, пушла-м гратуловати братови, де уже была уедно ушытка фамілія. И там было ушытко готово: прикрашена квартіль, звунка музыка, настелені моёв шовгоринёв мештер-сокачков столы, веселі танці. Виділа-м, же мама дуже змучена, айбо вна терпіла..., терпіла..., не уповіла ни єдного слова, бо хотіла быти меже нами. Сперед пувночов прийшли на автови за мнов мої цімборы, обы сьме дале праздновали вечур Сілвестера у готелу. Дяка уже дуже добра, шатуйме! - кликали ня. Маму посадили сьме у машыну и рушыли сьме дому, виділа-м, же вна дуже

змучена. Майже вна и не сановала за йсе, ибо жертвеность уже стала чертов і характера. Колы сьме дуйшли дому, муй приятель удопер двері, помогли сьме мамі вуйти из машыны и со-проводили до квартіля. И тогды родило ся у мене рішення – лишу ся туй, не пуйду у веселу компанію, а хочу проводити старый рук из мамов. Муй приятель непохопливо слухав мое рішення, айбо углаїв ся, видячы мою твердость. Уедно из мамов мы послушали гімн, пак оцінили сьме Вручаніє, котрое пламенно продекламов молодой ердельський артїста и пушли сьме спочивати. Йсе був послідній, уедно из мамов прожытый день, праздник...

(Дале буде)

Товмачила: Евеліна Скіба

Памняти професора Александера Фединця (Малый Раковець, 13. юнія 1897. – Ужгород, 6. апріля 1987.)

Професор Фединец був знаний своёв скромностёв, чоловічностёв и безмірнов добротов. Вун був дійсно народным дохтором. Його доброта проявляла ся и у тому, што вун у выходні дни и сята каждое рано ишов до шпіталю, заходив у каждую палату, часто присідав на постель хворого и говорил из ным.

Дохтор Фединец помагав, и не лем хворым. По войні помагав людем, котрі вертали ся из фашистських концтаборув, помагав родинам греко-католицьких сященикув, котрых советы засудили на 10-25 рокув и помагав тым, котрым удало ся выжыти и вернути ся из таборув ГУЛАГа.

Наш отець був висококултурным чоловіком, говорил на пятёх языкох, добрі знав латынь. Айбо лекції не читав из конспектув, лем даколы позерав до ных, вун говорил слобудно, а колы розказовав інтересні історії хворот, часто казав ушытко по русиньскы. Колы хотів пудчеркнути штось дуже важное, усе казав: „Сесе маете знати, як Отченаш!”

Про його релігійность. Вун був грекокатоликом, як и його родителі, каждый день молив ся,

цілий рук каждая пятница у нас была пустным днём, и дома держали вшыткі церькувні сята. Сперед операціёв вун на даскулько минут одходив у сторону, не говорячы стояв, и виділо ся, што концентрує. Колы я го зазвідав, вун отвітыв, же тогды молишь ся и просить помочы од Бога, ибо жывот хворого Господь дав у його руки. Колы секретарь парткома хотів агітовати го вступити у комуністичну партію, вун открыто уповів: „Я віруву у Бога и воспитовав ся на 10 божых заповідёх, я не годен прийняти ваш атеїзм. Моя партійность у ліковану люди”.

(Из бесіды Др. Александера Фединця младшого на отвореню буста професора Александера Фединця у паркови Ужгородській областной болниці).

З нагоды Дня Семмелвейса вінчуеме нашим прекрасным медицинськым робутникам и желаеме їм здоровля, серенчы и далшых успіхув у їх багатородной діяльности.

11.06.: Русинське самосправованя XIII. района столиці зучастило ся на Фестивалови національных меншын XIII. района. Міропріятя держало од 8. годин до 8. годин, было много навщивителюв. У русинськым шатрови были: выставки народного умілства и шатя из рузных регіонув Пудкарпатья, рукоділні занятя про діти и дегустація токана з кропцём, кромплями и брынзов, облюбеного русинського їдїня у Мараморші. На сцені выступало Дуо Кедик з русинськыма співанкама. Около полудня одбыла ся шумна Парада представителюв національных меншын.

11.06.: Бібліотека Русинув Мадярщины имени Іштвана Удварія по успішному міропріятю прошлого рока організовала нове міропріятя на тему „Образ Пресятуї Дївы у грекокатолицькуй релігії и умілстві, і роля у жывоті Русинув” у Грекокатолицькуй парохії Будапешт-Кішпешта, де нас покликав парох Йозеф Зуров мл. По привітственуй бесіді Віктора Крамаренка, председателя ВРС, ведуча бібліотеки БРМУ Ілдіко Надош-Полянскіне детално презентовала нам цінні релігійні документи нашуй бібліотеки. Др. Бернадетта Пушкаш Др. Янкане, преподаватель Нїредьгазського універзітета почестовала нас он-лайн лекцієв „Образ Дївы Марії у грекокатолицькым умілстві”. За сым Мігаль Базіл Теленко, председатель РС Дебрецена, научный сотрудник етнографічнуй

групы МАН-ДУ, держав лекцію „Образ Марії у народнум вірованю и сохташах Русинув у минулости и днешнєсти”. За традицієв послїдню лекцію держав отець Будапештськуй грекокатолицькуй парохії на площі Руж Михаил Тіводор, котрый повідав за капчаня вірникув и церкви из Марієв и за паломницькї міста ку Божуй Матери

и їх ролю у грекокатолицькуй релігії. Вшыткі лекції были інтересні – дустали сьме нові познаня за нашу віру и національность. Міропріятя скончило ся приятельськов бесїдов и фуршетом. Нумер гранта: NKUL-KP-1-2025/3-000185.

13-14.06.: У Букарешті у будовлі парламента засїдали делегаты 10 держав на XVIII. Конгресі Світовуй Рады Русинув. Мадярщину представляла делегация из 13 особ, заодно організовали и XII. Русинський молодежный форум.

На конгресі депутаты удїлили великий позур на молоду генерацію, котра продовжить хованя русинського языка и його цїнности и культурну дідузнину. Председателєм Рады зясь був выбранный Др. Степан Лявинец, председатель ОРІАГ, за што йому гратулуєме. Пан председатель у заключнуй бесіді подяковав за роботу депутатам и заявив, же слїдуючий, XIX. Конгрес Світовуй Рады Русинув и XIII. Русинський молодежный форум буде організованный у Будапешті.

Честовані Читателі!

Май повну інформацію за жывоут Русинув Мадярщины годні сьте дустати на нашуй інтернет-стороні: <http://ruszin.com>

Честовані читателі!

Просиме 1% из вашуй данї перечисляти на фундацію „За Русинув”, данєвое число котрої: **18170720-1-42**

Національний день / Nemzeti nap

Bárka fesztivál / Фестивал Барка

Angyalaid oltalma alatt Ruszin Nemzeti Ünnepe Budapest, 2025. 05. 24

A Nagyságos Fejedelem, II. Rákóczi Ferenc nevével fémjelzett szabadságharc mellé csatlakozott és a kárpátaljai falvakból összeverbuválódott katonaság Esze Tamás vezetése alatt bontott zászlót 1703. május 22-én Beregszászon. Történelmileg erre a jelentős eseményre emlékezik a magyarországi ruszinok közössége és minden évben az évfordulóhoz közelebbi napon tarjuk a Ruszin Nemzeti Ünnepeket.

Ebben az évben a Budapesten ünnepeltük a jelentős eseményt. Hagyományainkhoz ragaszkodva templomi szolgálattal kezdtük az ünneplést az impozáns Angyalföldi Szent Mihály templom adott otthont az imádságoknak.

A templom padjai megteltek az érkező, imádkozó lelkiületű vendégekkel, a hazánkban működő ruszin önkormányzati képviselőkkel.

Autóbuszsal érkeztek Borsod-Abaúj-Zemplén, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Hajdú-Bihar, Heves, Győr-Moson-Sopron, Fejér, Pest vármegyéből és magából a székesfővárosból.

Az 1930-ban felszentelt gyönyörű templomban az Istenszülő tiszteletére az Akathisztosz himnuszt énekeltük. Lélekemelő volt hallgatni az ország különböző részeiből érkezőket, akik sajátos hangleyjtéssel és tájszólással énekelték a himnusok verseit. A sokszínű különbözőség ellenére mégis győzelmi himnuszként szállt az oltáron lévő angyalok és az Istenszülő elé közbenjárásukat kérő énekünk. Imádságunkban a máriapócsi könnyező Istenszülőhöz is intéztük kérésünket, majd a húsvéti sztihirák éneklésével és keresztcsokolással fejeztük ki ragaszkodásunkat az égiek felé. A szertartást if. Zuró József kispesti parókus vezette.

Nagy öröm és megtisztelés volt közösségünk számára, hogy ezen az imádságos órán velünk volt Dr. Szili Katalin, miniszterelnöki főtanácsadó, az Országgyűlés volt elnöke, Dr. Fürjes Zoltán, a Miniszterelnökség egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkár helyettese, akik elismerően nyilatkoztak a közösség „egy szájjal és egy szívvel” szóló énekéről. Jelenlétükkel megtiszteltek Giricz Vera, az Országgyűlés ruszin nemzetiségi szószólója és Kramarenko Viktor, az Országos Ruszin Önkormányzat elnöke.

A Kulturális program a József Attila Kulturális központban került megrendezésre. A magyar és a ruszin himnuszok eléneklése után Kramarenko Viktor, az ORÖ elnöke köszöntötte a megjelenteket és megnyitotta az ünnepeket.

Dr. Szili Katalin többek között beszélt a ruszinok és magyarok közötti történelmi kapcsolatokról, illetve felemlített egy legendát, miszerint az Úr ezt mondta a

magyaroknak és a ruszinoknak: együtt kell élnetek – a magyar kenyeret ad a ruszinnak, hogy ne éhezzen, a ruszin meg fát ad a magyarnak, hogy ne fázzon. Magyarország elismeri a ruszin nemzetiséget, a megtiszteltetésünk és feladatunk őrizni és továbbadni a ruszin hagyományokat, a nyelvet a következő nemzedékeknek.

Dr. Fürjes Zoltán beszédében mindenekelőtt átadta Soltész Miklós miniszterhelyettes, a Miniszterelnökség Egyházi és Nemzetiségi Kapcsolatokért Felelős Államtitkárság államtitkárának üdvözlését, majd folytatta: „Cum Deo pro Patria et Libertate! – Itennel a hazáért és a szabadságért! Ez volt a Nagyságos Fejedelem, II. Rákóczi Ferenc és a szabadságáért küzdő tömegek jelmondata. Ezek a szavak érvényesek most is, mert nem lehet élni és dolgozni Isten nélkül és nem lehet egyedül szolgálni a hazát nemzetiségek nélkül...”

Ezután Takács Zsuzsa sajpórfaljai ruszin nemzetiségi képviselőnek átadták a munkájával kiérdemelt és az Országos Ruszin Önkormányzat által alapított Hodinka díjat a velejáró emlékéremmel és oklevéllel.

A továbbiakban a szlovákiai Homonnából érkezett Chemlon Humenné ruszin folklór együttes fergeteges előadásban volt részünk, majd állófogadás alatt találkoztunk barátokkal és testvéri közösségeinkkel.

Ünnepségünk a ruszin szózat eléneklésével fejeződött be.

Jó volt ismét együtt lenni, várjuk az újabb találkozás örömteli ünnepeit a Sajópórfaljai Ruszin Búcsún.

Isten áld meg népünket!

A Ruszin Nemzeti Ünnepe fővédnöke:
Soltész Miklós miniszterhelyettes, a Miniszterelnökség Egyházi és Nemzetiségi Kapcsolatokért Felelős Államtitkárság államtitkára.

A Ruszin Nemzeti Ünnepe védnöke:
Giricz Vera, az Országgyűlés ruszin nemzetiségi szószólója

Az ünnepeket a Bethlen Gábor alapkezelő Zrt. támogatja.

Pályázati azonosító: NKUL-KP-1-2025/3-000206

Szónoczkai János Mihály, Giricz Viktor

Takács Zsuzsa

1990. október 17-én született Miskolcon, gyermekkorát Sajópálfalán, hagyományos ruszin környezetben élte meg. Az idősebb generációval történő együttélés és a görögkatolikus környezet elkötelezte a ruszin nemzetiség és a hitvalló görögkatolikus közössége iránt.

A Miskolci Lévy József Református Gimnáziumban szerzett érettségi után tanulmányait az egri Eszterházy Károly Tanárképző Főiskolán folytatta, ahol testnevelő-edző, majd rekreáció-szervezés és egészségfejlesztés szakon szerzett diplomát. Az Edelényi Nyitott Ajtó Baptista Oktatási Tagintézmény megbecsült tagjaként testnevelő tanár.

Szülőfalujában, Sajópálfalán települési önkormányzati és nemzetiségi képviselőként szolgálta a településen élőket. A nemzetiségi önkormányzatban

elnökséghelyettes. A nemzetiségi képviselő-testület meghatározó személye, nem csak ötletgazda, hanem projektmenedzser is. A közösség érdekében végzi munkáját, programok szervezésével gazdagítja a közösséghez tartozók látókörét.

Aktívan részt vett a Sajópálfalai Ruszin Tájház létrehozásában, kialakításában, az épület autentikus berendezésével. Közösségformáló munkássága során bevezette a „sajópálfalai disznótoros” programot.

Pedagógusként a településen élő gyermekek részére nyári táborokat, táj- és honismereti programokat, nemzetiségi képviselőként a felnőttek részére zárandokutakat és értékeket bemutató rendezvényeket szervez. Sajópálfala temploma búcsújáró kegyhely, ennek megismertetését hazánk határain túl is küldetésének feladatai közé sorolja.

Szücs-Vorinka Irén

a Pro Cultura Minoritatum Hungariae díj 2025. évi díjazottja

A Pro Cultura Minoritatum Hungariae díj 2025. ünnepélyes átadására május 21-én a Bolgár Művelődési Házban került sor. A díjakat Soltész Miklós miniszter-helyettes, a Miniszterelnökség egyházi és nemzetiségekről felelős államtitkára és dr. Fürjes Zoltán helyettes államtitkár adták át. A magyarországi ruszin nemzetiségi közösség érdekében végzett kimagasló tevékenységért idén Szücs-Vorinka Irén a Hodinka Antal Ruszin Tudományos Intézet tudományos titkára kapta a díjat.

Szücs-Vorinka Irén Bátyú községben született Kárpátalján, kétnyelvű családban, anyja magyar apja ruszin származású. Gyermekkorában mindig meghatározó volt családjában a ruszin és magyar kultúra megőrzése. Tanulmányait Beregszászon a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán végezte, ahol mesterfokú bölcsészdiplomát szerzett. 2014-ben költözött Magyarországra. 2015. májusában a Szarvasi Ruszin Kutatóintézetben

kezdett el dolgozni, de aktívan részt vett az Országos Ruszin Önkormányzat életében is. Budapestre költözés után Hodinka Antal Ruszin Tudományos Intézetként működik tovább, ahol Irén tudományos titkárként

tevékenykedik, valamint a Ruszin Világ, a magyarországi ruszinok közéleti, tájékoztató lapja szerkesztőségi titkári feladatok lát el. 2019-2024 között az Eperjesi Egyetem Ruszin nyelv és kultúra intézet ruszin-magyar nyelv és irodalom szakon végezte tanulmányait, ahol alapfokú képesítést szerzett. Az egyetem mellett aktívan folytatta munkásságát az intézetben és szakértői feladatokat is ellátott, Hodinka Antal életéről és munkásságáról több kutatást végzett, melyeket előadásokon, konferenciákon prezentált. 2022-től a Nemzetiségi Oktatási Bizottság ruszin érettségi vizsgabizottság elnökének

választották meg. Egyik fő feladatának azt tartja, hogy a hazai ruszin fiatalság megismerje gyökereit, hagyományait és kultúráját.

„Bárka” fesztivál

A Bartók-negyedben, a Feneketlen tó mellett már harmadik éve rendezték meg a XI. kerület 13 nemzetiségének fesztiválját, a „Bárkát”. Ezzel ez a kerület kapcsolódott ahhoz a dicsérendő folyamathoz, amely megmutatja az embereknek Magyarország nemzetiségeit, akikkel együtt élnek. Napjainkban a nemzetiségi-kisebbségi politika „becsületes” marketinggel társul: a nemzetiségek bemutatása mellett szórakozást is nyújt a közönségnek. Ezen a fesztiválon a nap folyamán összesen 35 program volt gyerekek részére is, és a szervezők a színpadi előadásokat úgy állították össze, hogy a fellépők nem nemzetiségi sorrendben következtek, hanem keverve. Észrevehető volt, hogy a nemzetiségi fellépéseket nem csak nemzetiségi nézték meg.

A mi programunk gazdag volt és szokás szerint gyönyörű. Elsőként Bán Anna és Mária lépett fel Duliskovich-Szónoczki Jakab kistestvérükkel együtt. Kedvenc ruszin dalainkat énekelték, és a „Valahol messze..” - ahogy kiderült más szláv népeknél is ismert - énekünk dallamát sokan füttyörszték vagy dúdolták később, és nem csak a ruszinok.

A következő ruszin fellépő a Hodinka Antal Díjjal kitüntetett Komlóscai Ruszin Nemzetiségi Népdalkör volt. Szívből énekelték a régi, hagyományos ruszin és magyar népdalokat, amelyeket már évek óta gyűjtenek. A hagyományok őrzése nagy szerepet kap Komlósán – például minden évben a Pasika réten megrendezik a Tavaszköszöntő Ünnepséget és a tűzgyűjtést, amelyen Komlóska minden korosztálya és a szomszédos településeken élő ruszinok is részt vesznek.

Mesteri fellépésével következett a Ruszinok

Folklor Együttes, amelynek alapítója a nemrég elhunyt Szilcer-Likovics Olga, a Ruszin Kulturális Egyesület elnöke. Lánya, Likovics Alexandra folytatja az együttes irányítását - ugyanolyan magas szinten és szakértelemmel őrzi és továbbadja énekeinket és táncainkat, vagyis a kultúránkat. A professzionális és dinamikus táncok, szép dalok, édes muzsikánk, népi öltözetünk tetszettek a közönségnek és egyben ez a műsor méltó megemlékezés volt Olgáról.

A ruszin műsor véget ért a színpadon, de folytatódott a ruszin sátorban. Polánszkiné Nádas Ildikó, az Udvari István Magyarországi Ruszinok Könyvtárának vezetője a könyvtár kiadványainak kiállításán sok látogatónak ismertette az értéküket és gyűjtésük célját. Mellette Szkiba Evelin, a Fővárosi Ruszin Önkormányzat elnöke kézműves foglalkozást tartott eleinte a gyerekeknek, de később a szülők is kezdtek érdeklődni. A végére a „ruszin műhelyben” kicsik és nagyok is kézműveskedtek.

Az Újbuda Ruszin Önkormányzat elnökének, Hladinec Péternek és feleségének, Karolinának, valamint a képviselőknek köszönhetően a hivatalos ruszin program juhtúrós gőzgombócok kóstolásával ért véget, a Komlóscai Ruszin Nemzetiségi Népdalkör tagjait pedig Giricz Vera, az Országgyűlés ruszin nemzetiségi szószólója és Kramarenko Viktor, az Országos Ruszin Önkormányzat elnöke meghívta ebédre és parlamenti látogatásra.

Köszönjük mindenkinek a közreműködést és a látogatást.

Giricz Viktor

Gyerektábor Balatonföldváron

az Udvari István Magyarországi Ruszinok Könyvtára szervezésében

Már nem először szervez tábort a ruszin gyerekek számára az Udvari István Magyarországi Ruszinok Könyvtára. Utoljára 2021-ben kaptunk erre állami támogatást. Akkor a vidéki gyerekek látogatták meg a fővárost és lehetőségük volt megismerkedni a nevezetességeivel. Ebben az évben fordítva volt - budapesti gyerekek pihentek a Balaton partján. Ez számukra valóban a nyári vakáció szép kezdete volt. Mi lehet jobb a friss levegőnél, a kényeztető napocsánál, a

meleg víznél és a teljes gondtalanságnál? Na meg minden nap érdekes programok, kézműves foglalkozások, játékok és sok minden más. Éppen ilyennek képzelte el és a megvalósítására törekedett a táborvezető Polánszkiné Nádas Ildikó, az UIMRK vezetője és munkatársa, Tivadar Anasztázia.

A könyvtár balatonföldvári népismereti, nyelvi- és hagyományörző tábora június 23-án kezdődött és öt napig tartott. Minden nap meg volt tervezve és sok

érdekeset és értékeset tartogatott. A legnagyobb várakozás, mint mindig, a tábor első napját előzte meg! El kell foglalni a szállást, megismerkedni a többi táborozóval és a vezetőkkel, felfedezni a hotelt és a lehetőségeket. Az első ismerkedések gyakran még bátortalanok, de annyira lelkesítők! Az elkövetkező élmények ígérete egyik gyereket sem hagy nyugodni! Már az ebéd előtt kezdetek egybegyűlni a táborozók. Az elszállásolás alatt összeismerkedve, vidáman mentek ebédelni. A jó ebéd után senki sem tudott ellenállni a fürdésnek. Igazából ezt várta mindenki a legjobban! Mindenkinek nagyon tetszett együtt fürdeni és a táborozók gyorsan összekovácsolódtak. A játszadozással gyorsan eltelt az idő, majd a vacsora után került sor a tábor megnyitására. Összegyűltünk a szálloda aulájában, ahol köszöntő beszédével Viktor Kramarenko, az Országos Ruszin Önkormányzat elnöke megnyitotta az idei tábort. Köszöntötte a gyerekeket, szép nyaralást kívánt nekik és emlékebe hasznos ajándékokat adott át – ruszin címerrel ellátott piros baseball-sapkákat. A szót Polánszkiné Nádas Ildikó, a tábor szervezője és vezetője vette át és elmondta a gyerekeknek, mi vár rájuk a következő napokban. A megnyitó ruszin énekekkel ért véget, amelyeket Tivadar Alexandra és Anasztázia adtak elő Bacsai János zongoravirtuóz kíséretével. Az összetartozás rendkívüli hangulata uralkodott el – a legkisebbtől a legnagyobbig mindenki énekelte a számunkra kedves és ismert énekeket. Azt lehet mondani, hogy a megnyitó művészeti estté változott, amit senkinek sem akaródzott abbahagyni...

Minden reggel tornával kezdődött a friss levegőn a Balaton partján. Ezután mindenki részt vett a templomi szláv nyelvű rövid imádkozáson, amit Tivadar Anasztázia vezetett. Majd reggeli, újra fürdés, napozás és játék a strandon. A jól kezdődő délelőtti és laktató ebéd után a gyerekeket kézműves foglalkozás várta, pontosabban cérnababák készítése, amit Szkiba Evelin, a Fővárosi Ruszin Önkormányzat elnöke tartott. Nagyon szépen köszönjük ezt a szép tudományt – mindenkinek rendkívül érdekes volt önállóan elkészíteni saját játékát. A strandra menet meglátogattuk a ruszin közösségben jól ismert Stumpf Benedek András emléktáblájával ellátott padot. Róla és az örökségéhez tartozó, könyvtárunkban található könyvekről Polánszkiné Nádas Ildikó beszélt. Majd a gyerekek újra fürödtek, este pedig a kézműves házban mindenki kedvére válogathatott: ki rajzolt, ki színezett, ki gyurmázott vagy festett – fő, hogy mindenki rátalált magára valamilyen művészetben. A harmadik napot a gyerekek különösen nagy örömmel várták. Már tudták, hogy reggeli után hajóval átmegyünk Tihanyba. Sokaknak ez volt az első balatoni hajóútja. Mindenki elfoglalta a neki tetsző helyet és elvárásolva nézelődtek az egész hajóút alatt. Visszaúton sok fényképet

készítettünk és megosztottuk élményeinket, amelyek biztosan gazdagítják majd az idei nyár emlékeit. A nap második felében a strandon vártak ránk a meleg hullámok és a perzselő nap. A fürdészek között Szolnoki Lea összegyűjtötte a gyerekeket a köfestéshez, a köveket pedig ott szedték össze a parton. Először szépen lemostuk és megszárazítottuk őket a napon, majd ráfestettük az alapot és a rajz körvonalait, ezután kiszíneztük és újra kitettük őket száradni a napra. A „vidám” kövek a gyermekművek kiállítását ékesítették a kézműves házban. A negyedik napon könyvtárlátogatás volt programon, de a nyári nyitvatartás miatt sajnos nem tudtunk bemenni. De megnéztük a helyi katolikus templomot, ahol mindenki csendben imádkozott akarata szerint. Még maradt időnk egy sétára a csendes, zöld parkban, kicsit körbenéztünk a településen és ettünk Balatonföldvár legfinomabb fagylaltjából. A könyvtárlátogatás helyett este a hotelben Polánszkiné Nádas Ildikó bemutatta és beszélt a könyvtár érdekes ruszinokról és ruszinságról szóló könyveit és Udvari István, kinek nevét büszkén viseli a magyarországi ruszinok könyvtára, munkájáról és felbecsülhetetlen hozzájárulásáról a ruszinisztikához. Ebéd után Szolnoki Lea és a kézműves foglalkozás révén újra összegyűltünk a kézműves házban. Most Lea puha nemezlabdacskok (pon-ponok) készítését tanította a gyerekeknek, pontosabban a címerünkben látható medve formájára alakított kulcstartókat. Ezután már várt a Balaton! Nehéz szívvel kezdtük az utolsó napot, mert tudtuk, hogy eljött a búcsú ideje. Lassan, kedvetlenül pakol mindenki a bőröndbe, még utoljára játszanak egy kicsit, mintha szeretnének még jobban feltöltődni és még több élményt gyűjteni. Az utolsó kézműves foglalkozást Tivadar Anasztázia tartja: karkötőt készítenek gyöngyökből. Majd búcsúfürdés a Balatonban.

Hazaindulunk műremekekkel teli táskákkal és édes emlékekkel a szívekben. A rövid idő alatt sokat tanultunk együtt, sok emléket keltettünk életre, sok mindenre visszaemlékeztünk, amit valamikor a szüleinktől hallottunk vagy láttunk nagymamáink udvarán. Biztosan mindenki elhozott magával és megőriz valamit, ami titokzatos, kedves a szívnek, valamit, ami annyira sajátunk, hogy elmondani nem, csak megérezni lehet...

Tivadar Anasztázia

Pályázati azonosító: NTAB-KP-1-2025/1-000348

Ruszin anyanyelvi, hagyományörző és hitéleti tábor Sajópálfalán

a Magyarországi Ruszinok/Rutének/ Országos Szövetsége (MROSZ) szervezésében

Baskói, Miskolci, Sajóvámosi, Szikszói és helybéli gyerekek kezdték meg a 17 fős Ruszin tábort június 22-én vasárnap Sajópálfalán, a zarándokházban. A szállás elfoglalása után ismerkedtek egymással a gyerekek, majd közösségépítő játékokat játszottak. Vacsora után éjszakai túra kezdődött fel a Sajópálfala és Szikszó közötti hegyen levő kereszthez, ami nagy kihívásnak tűnt, hiszen 8-10 km volt a táv, de felérni a hegyre nagy öröm volt. Lefelé még vidámabb lett a hangulat, mert már besötétedett és zseblámpákat kellett használni. Így teljesen más volt a környezet és a gyerekek arca is. Este 11-re értünk vissza a zarándokházba.

A második napon a gyerekek hittanos hálaadáson vettek részt Sajópálfalán. A hálaadó napot megnyitotta Szent Liturgián Atanáz püspök szólt a gyerekekhez. Ezután következett a kvízverseny, amely a 2025-ös, a remény zarándokai szentév jegyében állították össze, illetve ügyességi verseny az ExatRun felfújható akadálypályán. A mi gyerekeink csapatuknak a „Romzsa Tódor követői” nevet adták és 2. helyezést értek el a több mint 20 csapat között. Délután

a ruszin tájház udvarán a gyerekek ismerkedtek a helyi ruszinok történelmével, sportoltak, sokat játszottak és szalonnát is sütöttek. Ezenkívül még gyógynövényeket gyűjtöttek, amiket kis vászonzacskókba csomagoltak.

Harmadik napon a gyerekek részt vettek Szendrőn a Keresztelő Szent János ünnepén tartott misén, ahol ministráltak, oltárszolgálatot teljesítettek, kántorizáltak, perselyeztek. A mise végén Szónoczkai János atya megszentelte az előző nap készített gyógynövényes vászonzacskókat. Aggtelek felé megálltunk Szinpetriben, ahol megcsodáltuk a világ legnagyobb könyvét és meglátogattuk a Guttenberg múzeumot. Aggtelek barlangjában másfél órási középtúrát tettünk meg. A gyerekeknek nagyon tetszettek a természet rejtett kincsei, látványa és persze a hűs levegő. Hazafelé meglátogattunk egy szamárfarmot, ahol 130 szamár él, közülük a legkisebb csak 1 hónapos. A gyerekek vittek nekik almát, etették, simogatták a kedves állatokat. Ami alma megmaradt, azt megették hazafelé. Este a zarándokháznál pizzaparty várta a táborozókat és persze sok játék.

A negyedik napon elutaztunk Edelénybe. Ott megismerkedtünk a helyi ruszin közösséggel, majd el látogattunk az Edelényi Szent Miklós Görögkatolikus Általános Iskolába. Itt a gyerekeket mozgás és

meglepetés várta: a mászófal, amit nagyon szerettek, a segway, ami nagyon szórakoztató volt és kosárlabda levezetésnek. Ezután felmentünk a Császtai kilátóhoz, ahonnan nagyon szép volt a kilátás, majd lementünk a bányamúzeumba, ami nagyon érdekes volt és kellemes volt a levegő hőmérséklete. Az edelényi kirándulást fagyizás zárta. Otthon a gyerekek közösségépítő játékokat játszottak, majd este nagyon gyorsan aludtak el.

Az ötödik napot helyben töltöttük. Lementünk a játszótérre, ahol buborékfoci várt minket és sok nevetés, játék. Mivel a buborékfociban nagyon meleg volt, nagyon jólesett mindenkinek a hűs víz az utcai csapból. Ezután visszatértünk a zarándokházba, ahol sor került a táborzárásra és egy születésnap megünneplésére. Erre az alkalomra ideérkeztek Giricz Vera, az Országgyűlés ruszin nemzetiségi szószólója, Kramarenko Viktor, az Országos Ruszin Önkormányzat elnöke, Fekete Zoltán polgármester, több település ruszin önkormányzat elnökei, a helyi ruszin önkormányzat képviselői.

A táborzárási kis ünnepségen a gyerekek a tábor alatt megtanult ruszin énekeket énekeltek, majd mindenki elmondhatta a legkedvesebb élményeit a táborból. Giricz Vera, Kramarenko Viktor, Kozsnyánszki János és Szónoczkai Mária táborvezető minden táborozónak és a legfőbb segítőnek, Duliskovich Viktornak átadott egy ajándékesomagot: csokit, piros ruszin címeres sapkát és gyógynövényes kis vászonzacskót. A születésnap ünnepség pedig Kozsnyánszki Jánosnak, a mi Kozsiknak, a MROSZ és a Sárospataki Ruszin Önkormányzat elnökének szólt, aki most töltötte be a 80. életévét.

A tábor utolsó napján elutaztunk a miskolctapolcai Ellipsium strandfürdőbe, ahol a gyerekek kipihenték a fáradalmakat és felemlegették a tábor pillanatait, megosztották élményeiket. Köszönjük a szervezőknek, segítőknak, támogatóknak és résztvevőnek ezt a jelentős tábort.

Szónoczkai Mária

Pályázati azonosító: NTAB-KP-1-2025/1-000008.

Kozsnyánszky János jubileumára

Kozsnyánszky János, a Sárospataki Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat és a Magyarországi Ruszinok/Rutének Országos Szövetségének elnöke, az Országos Ruszin Önkormányzat Közgyűlésének tagja, a hazai ruszin közösség egyik legkiemelkedőbb személyisége 1945. június 2-án született Beregszászon, Kárpátalján, bányatechnikus és szülésznő családjában. A Kozsnyánszky család 1960-ban Magyarországon telepedett le, tanulmányait Sárospatakon a Nyíregyházi Széchenyi István Közgazdasági Technikum pénzügyi tagozatán folytatta, amelyet 1964-ben végzett el. 1970-1980 között a OTP BAZ Megyei Igazgatóságán ügyintéző, valamint 1980-1995. között a Sárospataki és Vidéke Takarékszövetkezet elnöke volt.

Kozsnyánszky János 1998-2002. között az Országos Ruszin Kisebbségi Önkormányzat (ORKÖ) Közgyűlésének alelnöke, 2002-2006. között az ORKÖ vidéki integrációs alelnöke, 2006-2010. között az Országos

Ruszin Önkormányzat Pénzügyi Ellenőrző Bizottság elnöke, 2010-2014. között az Országos Ruszin Önkormányzat (ORÖ) elnökhelyettese, 2014-2019. és 2019-2024. között az ORÖ Pénzügyi Ellenőrző Bizottság elnöke.

A Magyarországi Ruszinok/Rutének Szövetsége (MROSZ) 1993-ban alakult. 2009-ben a szervezet módosította Alapszabályát és Kozsnyánszky Jánost választotta elnökének, akinek kitartó, megfontolt és határozott vezetésével a MROSZ hosszú ideje a hazai ruszin társadalmi szervezetek közül kiemelkedik szervezettségével, egységével, céltudatos jövőépítéssel.

Kozsnyánszky János MROSZ elnöknek a kezdetektől kezdeményező szerepe volt a II. Rákóczi Ferenc nagyfejedelem emlékének ápolásában, az évente megrendezésre kerülő, több száz résztvevőt számláló ünnepség magas színvonalon való lebonyolításában.

Éljen soká, sok boldog éven át!

Ortutay Mária

Ortutay Mária irodalomtörténész, író, lapszerkesztő, a Hungária TV Közalapítvány, a Duna Televízió Tulajdonosi Testületének volt elnöke 80. születésnapja alkalmából a Kárpátaljai Szövetség székházában a Kárpátaljai Szövetség, a Hodinka Antal Országos Ruszin Értelmiségi Egyesület, a Terézvárosi és az Óbuda-Békás-megyer, valamint a Váci Ruszin

Nemzetiségi Önkormányzat szervezésében megrendezett ünnepségen számos jelenlévő előtt méltatták Mária több évtizedes tevékenységét, amelyet a ruszin közösség és a görögkatolikusok érdekében fejtett ki. Az eltelt időszakban hét könyvet és számos cikket írt, konferenciákon tartott előadásokat, kiállításokat nyitott meg. Mindezt hangsúlyozta dr. Ljavinecz

Sztyepán, a Ruszin Világtanács elnöke, amikor átnyújtotta a tanács Díszoklevelét. (Művészeti díszítését neves festőművésznünk, Manajló András készítette.)

Gratulálunk a jubileumhoz! Éljen soká, sok boldog éven át!

Jó anyám ne sirasd fiaidat!

Szerkesztőségünk a Jó anyám ne sirasd fiaidat! című önéletrajzi elbeszélés részletének közlésével tiszteleg Ortutay Mária több évtizedes tevékenysége előtt.

Az egész Nyíregyházán töltött nap rejtélyesnek tűnt. Szilveszterezni és Jenő öcsém születésnapját ünnepelni indultunk a magyar végekre. Barátaimmal még Budapesten egyeztetünk, melyik szállodában fogunk Szilveszterezni, természetesen harsány, előkelő társaságban, ismerősök, barátok között. Először az öcsémet mentem felköszönteni, együtt volt a család. Volt ott is minden: feldíszített lakás, harsány zene, mesterszakács sógornóm által terített asztal, vidám táncost. Anyámon láttam, mennyire elfáradt, de ő csak tűrt... tűrt..., egy szót sem szólt, közöttünk akart lenni. Éjfél előtt jöttek értem a barátaim autóval, hogy folytassuk a szórakozást a szállodai szilveszteri esten. Jó hangulat van, siessünk! – hangzott a felszólítás. Anyámat unszolásomra beültettük az autóba és hazafelé indultunk, láttam kimerültségének magas

fokát. Talán nem is bánta, de számára az „áldozathozás” jelleméhez tartozott. Barátom, megérkezvén, ajtót nyitott, kiségettük anyámat az autóból, felkísértük. Hirtelen megszületett bennem egy elhatározás, hogy maradok, nem megyek a vidám társasághoz, anyámmal szeretném búcsúztatni az óévet. Barátom értetlenül hallgatta döntésemet, belenyugodott, látván határozottságomat. Anyámmal együtt hallgattuk meg a Himnuszt és egy fiatal erdélyi színész által előadott Szózatot, majd értékelve a szinte katarzist kiváltó szavakat, lefeküdtünk. Ez volt az utolsó együtt töltött napunk, ünnepünk...

(Folytatása következik)

Fedinecz Sándor professzor emlékére (Kisrákóc, 1897. június 13. – Ungvár, 1987. április 6.)

Fedinecz Sándor sebész-professzor, az Ungvári Állami Tudományegyetem orvosi kar egyik alapítója közismert volt szerénységéről, emberszeretetéről és végtelen jószágáról. Valóban, a nép orvosa volt. Jósága abban is megnyilvánult, hogy hétvégeken és ünnepnapokon minden reggel bement a kórházba, meglátogatta az osztálya minden kórtermét, gyakran a betegek ágyára leülve elbeszélgetett velük.

És nem csak a beteg embereken segített. A háború utáni időkben segítette a koncentrációs táborokból hazatért túlélőket, segítette a szovjetek által 10-25 évre elítélt görög-katolikus papok családjait, és támogatta azokat az elítélteket, akiknek sikerült túlélni és visszatérni a GULÁG-ról.

Apánk rendkívül művelt ember volt, öt nyelven beszélt, jól tudott latinul is, de a jegyzeteket sosem használta, szabadon fogalmazott, és ha érdekes esetekről beszélt, gyakran áttért a ruszinra. Ha valami nagyon fontos dolgot akart aláhúzni, mindig azt mondta: „Ezt úgy kell tudnotok, mint a Miatyánkot!”.

Gyakorló görögkatolikus volt, minden nap imádkozott, nálunk a péntek böjtnap volt, minden

ünnepet megtartottunk. Többen írták, hogy a műtétek előtt félreállt néhány percre, hallgatott és koncentrált. Nekem azt mondta, hogy ilyenkor az Istenhez fohászkodott segítségért, mert az ő kezébe adta az ember életét.

Amikor az egyetem párttitkára megpróbálta őt rábeszélni, hogy lépjen be a kommunista pártba, Apám nyíltan válaszolt: „En hiszek az Istenben és nem tudom elfogadni az ateizmust, az én pártom a gyógyítás, mert ez felel meg az isteni tizparancsolatnak”.

(Ifj. dr. Fedinecz Sándor 2014. november 17-én Ungváron, Fedinecz Sándor sebész professzor mellszobrának avatásán az Ungvári Megyei Kórház parkjában elhangzott beszédéből).

A Sempelweis nap alkalmából gratulálunk közösségünk kiváló egészségügyi dolgozóinak, kívánunk jó egészséget, sok örömet és további sikereket áldásos tevékenységükhöz.

06.01.: A XIII. ker. Nemzetiségi Fesztiválon a Budapest Főváros XIII. Kerületi Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat is részt vett. A rendezvény reggel 8 tól este 8-ig tartott, sok látogató érkezett. A ruszin sátorban az egész nap folyamán sor került népművészeti és Karpátalja különböző régióiból származó ruszin nemzetiségi népviseletek kiállítására, kézműves foglalkozásra a gyerekek számára, illetve ételkóstolóra: a Rahói járásban a ruszinok közkedvelt eledele, a juhtúrós kapros krumplis puliszka (kulesá) volt a menü. A színpadon a Kedyk Duó ruszin népdalcsokorral lépett fel. 13 óra körül nagy csinnadrattával a Nemzetiségek felvonulására került sor.

06.11.: Az Udvari István Magyarországi Ruszinok Könyvtára a tavalyi siker után idén is rendezvényt szervezett Mária alakja a görögkatolikus vallásban és művészetben, szerepe a ruszinok életében címmel a Budapest-Kispesti Görögkatolikus Parókián, ahová ifj. Zuró József parókus hívott meg minket. Kramarenko Viktor, az ORÖ elnökének köszöntője után Polánszkiné Nádas Ildikó, az UIMRK vezetője részletesen bemutatta könyvtárunk értékes hitéleti dokumentumait. Dr. Jankáné dr. Puskás Bernadett, a Nyíregyházi Egyetem egyetemi tanára megtisztelt minket a Mária alakja a görögkatolikus művészetben című online előadással. Telenkó Bazil Mihály, a Debreceni RÖ elnöke, az MTA-DE Néprajzi Kutatócsoport tudományos munka-

társa Mária alakja a ruszinok népi vallásosságában, hagyományokban régen és most című előadását tartotta meg, majd a hagyomány szerint az utolsó előadást Tivadar Mihály atya tartotta a Rózsák terei Budapesti Görögkatolikus parókiától. A hívek és az egyház kapcsolata Máriához, Mária kegyhelyek és szerepük a görögkatolikus vallásban címmel. Az előadások érdekesek voltak – új ismereteket kaptunk a vallásunkról és nemzetiségünkről. A rendezvényt baráti beszélgetés és állófogadás zárta. Pályázati szám: NKUL-KP-1-2025/3-000185.

06.13-14.: Bukarestben, a parlament épületében 10 ország küldöttei tanácskoztak a Ruszinok Világtanácsának XVIII. kongresszusán, Magyarországot 13 tagú küldöttség képviselte, egyidejűleg megrendezték a XII. Ruszin Ifjúsági fórumot is. A tanácskozáson a képviselők nagy figyelmet fordítottak a felnövekvő nemzedékre, akik tovább viszik a ruszin nyelvet, értékeit és a kulturális örökséget. A világtanács elnöke ismét dr. Ljavinyec Sztjepán, a HORUE elnöke lett, amihez gratulálunk. Az elnök úr záróbeszédében megköszönte a képviselők munkáját és közölte, hogy a Ruszin Világtanács következő, XIX. kongresszusa és a XIII. Ruszin Ifjúsági fóruma Budapesten kerül megrendezésre.

Выдає Вседержавное Русинське Самосправованя / Kiadja az Országos Ruszin Önkormányzat

Отвiчателный выдаватель: Віктор Крамаренко / Felelős kiadó: Kramarenko Viktor

Члены редакції: Віктор Гіріц – главный редактор, Др. Михаил Капраль – редактор, Янош Мигаль Соноцький – редактор, Ирина Сюч-Ворінка – секретарь.

Выдана нашої новинки пудпорує Уряд Мадярщини.

A szerkesztőbizottság tagjai: Giricz Viktor – főszerkesztő, Dr. Káprály Mihály – szerkesztő, Szónoczky János Mihály – szerkesztő, Szűcs-Vorinka Irén – szerkesztőségi titkár.

Lapunk kiadásának támogatója Magyarország Kormánya.

A szerkesztőség elérhetőségei: Cím: 1147 Budapest, Gyarmat u. 85/b. Tel./Fax: (06-1) 468-2636 <http://ruszin.com>

E-mail: ruszin.onkormanyzat@gmail.com ISSN: 1785-1149 Kivitelezési munkálatok: Croatica Nonprofit Kft.

A lapban megjelent cikkek felhasználása kizárólag a „Ruszin Világ”-ra való hivatkozással lehetséges.